

Viru-Jaagupi mälestussammas seati üles

Peale üheaastast hauas seismist toodi mälestussammas päevavalgele

Kõikidel on meeles silmapilk, kus punased hirmuvalitsejad alustasid meesõjast aktsiooni mälestussammaste mahajätmiseks. See elajalik töö viidi suuremas enamuses Virumaal läbi läinud aasta novembris. Üle maa hakati teostama pimendamist ning pimedusekatte all teostati oma ideesid.

Sarnane kava mälestussamba lõhkumiseks oli ka Viru-Jaagupi ümbruskonna kommunistidel. Sambale puuriti augud sisse ning kindlaks oli määratud isegi samba õhkulaskmise öö. Viimasel silmapilgul otsustasid kuus kohalikku elanikku mälestussamba siiski õhkulaskmisest päästa, mis neil ka õnnestus. Sammas võeti aluselt maha ning toimetati samba asukohast umbes 15 meetrit eemal asuvasse hauda. Pealt siluti haud nagu tavaliste matuste puhul ning pandi peale puu-

rist. Töö viidi läbi niivõrd suure sadusekatte all, et kohalikel kommunistidel polnud sellest aimugi. Suur oli nende üllatus aga siis, kui mindi sammast õhku laskma. Seda siis enam polnudki.

Nüüd, mil möödus samba mahavõtmisest täpselt aasta, kaevati mälestussammas ööpimeuse katte all hauast välja ning paigutati oma endisele kohale. Sammas on hästi säilinud, ainult mõned kirjad on veidi tuhmunud. Kuigi samba ülesseadmisest pole veel ametlikult teatatud, on mälestussammast käidud vaatlemas rohkesti. Seda tõendab väga kujukalt samba juurde tallatud teerada. Tulevikus kavatsetakse sammas uuesti pühitseda.

Pole huvitusetä märkida, et samba seadsid nüüd üles samad inimesed, kes selle maha võtsid. Samba üles-

seadmise toimingust ei saanud osa võtta ainult Ülo Hiimäe, kes punaste poolt tapeti Saueaugu küla juures. Edasi võiks öelda, et sammast ei jäetud unustusse ka punaste valitsuse ajal, vaid üksikud elanikud, kes teadsid samba asukohta, käisid külastamas hauda, kuhu mälestusmärk oli maetud.